

חַת־ת לַיּוֹם שְׁנַי פְּרָשַׁת מוֹשֶׁפֶטִים כ"ו שְׁבַט, ה'תשפ"ד

מעוניינים להקדיש לזכות יקירכם? צרו קשר kidschitas.he@gmail.com

חֲמֵשׁ / שְׁנַי עִם רִשׁוֹי

- בְּפָרֶשֶׁת מוֹשֶׁפֶטִים לומדים הרבה מאוד מצוות. אלו המצוות עליהם לומדים היום בחמש.
- אם יהודי הכה את עבדו הלא יהודי בחזקה, עד שהעבד מת באותו יום, היהודי נהרג על ידי בית הדין.
 - אם שני אנשים רבים ובטעות פוגעים באשה ובגלל זה התינוק שלה לא יכול היה להולד, בית הדין מעניש אותם והם צריכים לשלם. אם אחד נסה להרוג אדם אחר ובטעות הרג את האשה במקום זה, יש אומרים שהורגים אותו ויש שאומרים שבגלל שרצה להרוג מישהו אחר, והרג אותה בטעות, הוא נענש בכך שעליו לשלם.
 - אם מישהו מזיק לאדם אחר, עליו לשלם כפי שבית הדין קובע.
 - אם יהודי הזיק לעבדו העברי באפן משמעותי (למשל שן ועין) על האדון לשחררו לחופשי
 - אם בהמה הורגת אדם, יש להרוג את הבהמה, אולם אין להעניש את הבעלים.
 - אם בהמה שכבר הרגה הרבה אנשים, הרגה אדם, הבעלים, שעליו היה להזהר לגביה יותר, יענש על ידי ה'. הוא צריך בנוסף לשלם כסף למשפחה של האדם שנהרג.
 - אם אדם חפר בור באדמה ולא כסה אותו ובהמה נפלה לתוכו ונפצעה עליו לשלם תמורת הבהמה שנפגעה.
 - אם בהמה הורגת בהמה אחרת, הבעלים חולקים את תמורתם הכספית של שתי הבהמות. אבל אם הבהמה שהרגה כבר הרגה בעבר בהמות אחרות, הבעלים צריך לשלם את תמורת כל הבהמה שנפגעה.
 - אם אדם גנב שור או כבש עליו לשלם חזרה את תמורתם ולתת תוספת.
 - אם אדם מצא גנב בביתו, ומרב בהלה הרג את הגנב, הוא אינו נענש. אולם אם היה ברור שהגנב לא יזיק לו, אסור לאדם להזיק לגנב, אבל הגנב צריך לשלם. אם אין לו כסף לשלם, הוא נמכר לעבד.
 - אם מוצאים משהו שהגנב גנב, עליו לשלם חזרה תשלומי כפל (פי 2).

תהלים / יום כ"ו לחדש פֶּרֶק קי"ט מַחְצִית שְׁנִיָּה

כָּל נִשְׁמָה נִשְׁלַחַת לְעוֹלָם כָּאֵן לְמִטָּה עִם שְׁלִיחוֹת מִיְחָדָת שְׁעָלֶיהָ לְמֵלֵא. לֹא בָּאֵנוּ לְעוֹלָם רַק כְּדִי לְקַיֵּם דְּבָרִים שֶׁהֵם קָלִים עֲבוּרֵנוּ- עֲלֵינוּ לְמַצָּא בְּתוֹכֵנוּ אֶת הַדְּבָרִים שְׁאֵינָם מִתְקַיְמִים כְּפִי שְׁצָרִיכִים לִהְיוֹת וְהַנִּשְׁמָה שְׁלֵנוּ צָרִיכָה לְתַקֵּן אוֹתָם.

אִיךְ אָנוּ יוֹדְעִים אֵלּוּ דְּבָרִים צָרִיכִים תִּקְוֵן אֲצִלְנוּ? יֵשְׁנוּ פְּסוּק בְּתֵהֱלִים שֶׁל הַיּוֹם "מֵאִיבֵי תַחֲכֻמֵּי מִצּוֹתָךְ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי". אַחַד הַהֶסְבְּרִים לְפֶסוּק זֶה הוּא – עַל יְדֵי הָאוֹיְבִים שְׁלִי אֲנִי נִהְיֶה חָכֵם בְּנוֹגַע לְמִצְוֹת ה' פִּינּוֹן שֶׁהֵם תִּמְיֵד אֶתִּי.

אִיךְ אָנוּ נַעֲשִׂים חֲכָמִים כְּדִי לְדַעַת אֵלּוּ מִצְוֹת מִתְפַּקִּדְנוּ לְשַׁפֵּר וּלְתַקֵּן? עַל יְדֵי שְׁנַחֲשֵׁב עַל הַמְדוֹת הַלֹּא טוֹבוֹת שְׁלֵנוּ, הָאוֹיְבִים שְׁלֵנוּ. כְּשֶׁאָנוּ מִבְּחִינִים מֵה קָשָׁה לָנוּ לְבַצֵּעַ, אָנוּ יוֹדְעִים שְׁאֵלּוּ הַדְּבָרִים שֶׁהַנִּשְׁמָה שְׁלֵנוּ צָרִיכָה לְתַקֵּן.

זוֹהִי הַדְּרֹךְ בִּה חֲסִידִים מִתְכוּנְנִים לִיְחִידוֹת, הֵם חוֹשְׁבִים וּמִתְעַמְקִים בְּמִדּוֹת שְׁלֵהֶם כְּדִי לְרֹאוֹת עַל מֵה הֵם צָרִיכִים לְעַבֵּד וּלְתַקֵּן וּלְשָׂאֵל אֶת הַרְבֵּי אִיךְ עֲלֵיהֶם לְהִתְנַהֵג כְּדִי שְׁיֻכְלוּ לְעַבֵּד אֶת ה' כְּרֹאוֹי וּלְתַקֵּן אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ.

תְּנִיָּא / לְקוֹיֵי אֲמָרִים פֶּרֶק כ"ה (כ"ו שְׁבֻט שָׁנָה מְעַבְרָת)

יְהוּדֵי חוֹשֵׁב עַל כֶּךָ שֶׁהוּא לְעוֹלָם לֹא יִסְכֵּים לְעַבֵּד עֲבוּדָה זָרָה, הִיּוֹת שֶׁהִיא מִפְרִידָה אוֹתוֹ מֵה', וְשׁוּם מַחִיר שְׁבַעוֹלָם לֹא יִגְרֵם לוֹ לַעֲשׂוֹת זֹאת. הַמְחַשְׁבָּה הַזֹּאת גּוֹרֶמֶת לוֹ לְהִתְרַחֵק מִמְעַבְרָה. בְּגִלְל שְׁכָל עֲבָרָה שֶׁהִיא עֲלוּלָה חַס וְשְׁלוֹם לְהַפְרִיד אוֹתוֹ מֵה'.

דְּבַר נוֹסֵף שְׁבִיכְלֵתְנוּ לְלַמֵּד מֵהַשּׁוֹאָה בֵּין עֲבוּדָה זָרָה לְבֵין כָּל הַעֲבֵרוֹת זֶה שֶׁה' תִּמְיֵד מְקַבֵּל תְּשׁוּבָה שֶׁל יְהוּדֵי! אֲפִילוֹ בְּמִצַּב שֶׁבּוֹ אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה וּמִתְכַנֵּן לַעֲשׂוֹת בְּהַמְשָׁךְ תְּשׁוּבָה עַל הַעֲבָרָה הַזֹּאת, הוּא אֲמָנָם לֹא יִקְבֵּל סִיּוּעַ מִיְחָד מְשָׁמִים כְּמוֹ שְׁכָל בְּעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה מְקַבְּלִים, אֲבָל הוּא עֲדִין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. לְעֲבוּדָה זָרָה לֹא סוּמְכִים עַל אֵף סוּג שֶׁל תְּשׁוּבָה! לְמָה? פִּינּוֹן שֶׁהַקָּשֶׁר בֵּין הַיְהוּדֵי לְבֵין ה' הֵנוּ לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן.

עֲבָרָה בְּמִדָּה מְסִימָת קִימָת לְנִצָּח וְאָנוּ לֹא רוֹצִים שֶׁתְּהִיָּה הַפְרָדָה בֵּינָנוּ לְבֵין ה', אִם נִזְכֵּר שְׁכָל עֲבָרָה גּוֹרֶמֶת לְ"הַפְרָדָה", לֹא נִהְיֶה מוֹכְנִים לְעַבּוֹר אֵף עֲבָרָה.

הַיּוֹם יוֹם / כ"ו שְׁבֻט

עַל יְדֵי קִיּוּם שֶׁל דְּבָרִים מְסִימִים נְרַגִּישׁ עַד כְּמָה אָנוּ אוֹהֲבִים אֶת הַרְבֵּי וְעַד כְּמָה הַרְבֵּי אוֹהֵב אוֹתָנוּ, הַחֲסִידִים.

אָנוּ יָכוֹלִים לְשַׁמַּע סִפּוּר עַל הַרְבֵּי, לְלַמֵּד שִׁיחָה, לְקַיֵּם אֶת שְׁלִיחוֹת הַרְבֵּי אוֹ לְכַתֵּב מִכְּתָב. הַדְּבַר יִגְרֵם לָנוּ לְהַרְגִישׁ אֶת הָאֱהָבָה הַזֹּאת.

אָנוּ יָכוֹלִים גַּם לְגָרֵם לְעַצְמָנוּ לְהַרְגִישׁ עַד כְּמָה אָנוּ אוֹהֲבִים אַחַד אֶת הַשְּׁנִי, עַל יְדֵי שְׁחוּגָגִים יָחַד בְּשִׁמְחוֹת, בָּאִים לְעוֹדֵד אַחַד אֶת הַשְּׁנִי רַחֲמָנָא לְצַלֵּן בְּזִמְנִים כּוֹאֲבִים וְעַל יְדֵי שְׁעוּזָרִים אַחַד לַשְּׁנִי. הָאֱהָבָה שִׁישׁ לְחֲסִידִים הָאֶחָד לַשְּׁנִי וְעַבּוֹר הַרְבֵּי, וְהָאֱהָבָה שֶׁל הַרְבֵּי אֵלֵינוּ, הִיא הַמְּמַלֵּאת אֶת הַחֲסִיִּים שְׁלֵנוּ בְּחִיּוֹת. הָאֱהָבָה הַזֹּאת מְגִיעָה מִמְּקוֹם עֲמוּק בְּנִשְׁמָה שְׁקֵרוֹב מְאוֹד לֵה', בּוֹרָא הַזְּמַן וְהַמְּקוֹם.

כְּדִיּוֹק כְּמוֹ שֶׁה' מוֹשֵׁל עַל הַזְּמַן וְהַמְּקוֹם, הָאֱהָבָה הַזֹּאת גַּם הִיא אֵינְנָה מְגַבֵּלֶת בְּזִמְן וּבְמְקוֹם, כְּדִי שְׁנוּכַל לְאַהֵב אַחַד אֶת הַשְּׁנִי. אֲפִלוֹ אִם אֵינְנוּ נִמְצָאִים בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, וְאֲפִלוֹ לְמִישֵׁהוּ שְׁלֹא רוֹאִים אוֹתוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת בְּאוֹתוֹ זְמַן.

ספר המצות / מצות עשה ר', לא תעשה רל"ח

היום לומדים שתי מצוות על תשלום לעובדים.
מצות עשה ר' - יש לשלם לעובדים בזמן.
מצות לא תעשה רל"ח -- אסור לדחות את מועד התשלום לעובדים.

רמב"ם / הלכות שכירות פרקים ד', ה', ו'

ברמב"ם היום ממשיכים ללמד את ההלכות של השומרים- אנשים שאחראים על רכוש של אדם אחר.
פרק ד'- ההלכות שלומדים היום הם על שכירות אם שוכרים משהו מאדם אחר, מה בדרך כלל מתר לעשות עם זה?

אם למשל שוכרים שלחן, האם מתר להשמש בו כדי לחתוך עליו ירקות? אם שוכרים רכב, האם מתר להשתמש בו כדי לסחב משא כבד? אם שוכרים משהו ומשתמשים בו שלא כפי השמוש הרגיל, יש לשלם עליו אם הוא נשבר.

פרק ה' - לומדים שהמלים בהם משתמשים בעת ההשכרה יכולים לגרום להבדל גדול.
אם מישהו אומר "אני ישכיר לך רכב" אם הרכב מתקלקל, עליו להשיג רכב אחר הראוי לשמוש.
אבל אם המשכיר אומר: "אני משכיר לך את הרכב הזה", אז אינו חייב למצא רכב אחר אם הרכב הזה התקלקל.

בפרק ו' - ישנן הלכות רבות מה נחשב כחלק מהשכירות. אם שוכרים בית הבעלים צריך לודא שהבית מהנה מקום שבטוח לחיות בו. עליו לתקן את המנעולים, לודא שהגג חזק ולתקן כל דבר חשוב שנשבר / התקלקל.

לומדים גם כמה זמן מקבלים לשמור על דברים ששכרו, אם לא אמרו זאת במפרש קודם. למשל אם שוכרים בית לשבת, הכוונה היא שנשארים שם לפחות יומים.

זרכי החסידות / למוד תורת הרב

אם סופרים את כל פרשיות התורה מהתחלה, אפשר לראות שפרשת יתרו היא הפרשה ה-17 מתחילת חמש בראשית, ופרשת משפטים היא הפרשה ה-18.

הרבי אומר שאפשר ללמד מכך ענין חשוב מאד:

המספר 17 הוא גימטריה של המילה טוב. בתוכן פרשת יתרו התורה מספרת על מתן תורה עליה אמרו חכמים "אין טוב אלא תורה". ואת זה אפשר ללמד גם מהעבדה שפרשת יתרו היא הפרשה ה-17.

מספר 18 הוא גימטריה של המילה חי. בפרשת משפטים מתחילים ללמד את מצוות התורה. לוקחים את התורה שקבלנו בהר סיני ולומדים כיצד לקיים אותה. כן, התורה היא לא רק דבר טוב, אלא היא ענין שמשנה את החיים שלנו - תורת חיים!

לכן פרשת משפטים היא הפרשה ה-18 של התורה.

(ראו התנועותיות תשמ"ט חלק ב' עמ' 307. המאור שבתורה שמות עמ' 375)